

Strategia działania PZOS na lata 2019 -2024

Wstęp

Polski Związek Orientacji Sportowej powstał w 2006 roku po zmianie nazwy z Polskiego Związku Biegu na Orientację. Związane to było z potrzebą dostosowania nazwy związku do zmian, jakie zaszły w ostatnich latach, a związanych z prężnie rozwijającymi się innymi formami sportowej rywalizacji związanej z orientacją w terenie, a mianowicie: Rowerowej Jazdy na Orientację, Narciarskiego Biegu na Orientację i Orientacji Precyzyjnej.

Orientacja Sportowa to sport o charakterze globalnym kładący duży nacisk na ochronę środowiska naturalnego, umożliwiający uczestnictwo sportowcom obu płci na równorzędnych zasadach. To także sport wolny od dopingu, rozwijający wszechstronnie umysł i ciało, zaś celem Międzynarodowej Federacji Orienteeringu (IOF) i Polskiego Związku Orientacji Sportowej jest włączenie poszczególnych form orienteeringu do programu Zimowych i Letnich Igrzysk Olimpijskich, a także igrzysk Paraolimpijskich.

1. Diagnoza stanu Orientacji Sportowej w Polsce

1.1 Diagnoza aktualnego poziomu sportu wyczynowego oraz sportu dzieci i młodzieży w zakresie Orientacji Sportowej w Polsce

1.1.1 Diagnoza aktualnego poziomu sportu wyczynowego

Analiza osiągniętych aktualnie wyników sportowych w BnO

Seniorzy BnO

W 2018 roku polscy zawodnicy kategorii senior uzyskali na MŚ następujące wyniki:

W Mistrzostwach Europy Seniorów w biegu na orientację, które odbywały się w Szwajcarii, sztafeta sprinterska została nieklasyfikowana podczas tych zawodów zawodniczka z pierwszej zmiany ominęła jeden punkt kontrolny. Spowodowało to nieklasyfikowanie całego zespołu podczas tego startu.

W sztafecie męskiej zajęliśmy 10 miejsce na 35 zespołów startujących z całej Europy. Realizowaliśmy przygotowania do imprezy głównej sezonu Mistrzostw Świata seniorów w Biegu na Orientację na Łotwie, które odbędą się w pierwszej połowie sierpnia.

Mistrzostwa Świata seniorów w Biegu na Orientację odbyły się w sierpniu na Łotwie, nasza sztafeta sprinterska zajęła 9 miejsce. Na uwagę zasługuje też wysoka lokata Aleksandry Hornik, która zajęła 16 miejsce oraz 18 lokata Piotra Parfianowicza w biegu sprinterskim. Na 17 miejscu uplasowała się sztafeta kobiet, a 19 miejsce w biegu sztafetowym zajęli mężczyźni. Założenia wynikowe zostały w przeważającej części zrealizowane

Akademickie Mistrzostwa Świata

8 miejsce sztafeta kobiet

8 miejsce long A. Hornik

4 miejsce sprint P. Parfianowicz

3 miejsce sprint A. Hornik

2 miejsce sztafeta sprinterska

Juniorzy BnO

Juniorzy przygotowywali się to swojego startu w Mistrzostwach Europy i Świata, które odbyły się na początku lipca. W Mistrzostwa Świata Juniorów w Biegu na Orientację, które się odbyły na Węgrzech nasza reprezentacja zajęła

5 miejsce w biegu sztafetowym mężczyzn w składzie M. Biederman, J. Rutka, F. Pryjma. Natomiast sztafeta kobieca uplasowała się na 10 pozycji. W biegu indywidualnym na dystansie średnim 11 miejsce zajęła A. Cych. Założenia wynikowe zostały w pełni zrealizowane.

Analiza osiągniętych aktualnie wyników sportowych w RInO

Juniorzy RInO

Podczas Mistrzostw Świata Juniorów w Rowerowej Jeździe na Orientację, które odbyły się w Austrii indywidualnie najlepszy wynik w kategorii juniorów osiągnął Jakub Jaroszek zajmując ósme miejsce podczas sprintu. Założenia wynikowe zostały zrealizowane połowicznie. Podczas

Mistrzostw Europy Juniorów młodszych w Rowerowej Jeździe na Orientację najlepszy występ zanotowały nasze juniorki młodsze, które wywalczyły w zawodach sztafetowych medal brązowy. Juniorki młodsze obok medalu w zespole mogą pochwalić się także dobrymi startami indywidualnymi w których najwyższą 14 lokatę osiągnęła Aleksandra Polewka na dystansie sprinterskim, a podczas startu na dystansie długim i średnim była

19, dwukrotnie na 16 miejscu uplasowała się Julia Nyga /dystans średni i sprint/. Wśród juniorów młodszych chłopcy w biegu sztafetowym zdobyli dobrą czwartą lokatę.

1.1.2 Diagnoza aktualnego poziomu sportu dzieci i młodzieży w zakresie Orientacji Sportowej w Polsce

PZOS jest w Polsce kojarzony głównie z biegiem na orientację, gdyż to właśnie bieg na orientację jest najprostszą i wymagającą najmniej specjalistycznego sprzętu, formą aktywności, spośród wszystkich czterech form, nad jakimi PZOS sprawuje opiekę. Dzięki temu, że bieg na orientację może być sportem masowym jest on popularyzowany jako sport szkolny. Przez szereg lat bieg na orientację znajdował się w programie letniej Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, a także jest stale obecny w systemie współzawodnictwa sportowego. PZOS, a także prezesi okręgowych związków OS przez szereg lat starali się, aby bieg na orientację był obecny w programach WIMS. nie wszędzie się to udało, ale w kilku województwach zawody w ramach WIMS gromadzą co roku setki uczestników. Ponadto bieg na orientację znalazł się w programach kilku szkół jako program dla profilowanych klas (Warszawa, Gliwice, Zdzeszowice, kiedyś także Gdańsk).

Przez szereg lat PZOS pozyskiwał fundusze z Departamentu Sportu powszechnego na wydawnictwa, które miały popularyzować poszczególne dyscypliny OS. Za pieniądze z MSiT udało się także zrealizować szereg kursów animatorów OS, a wcześniej biegu na orientację. W ostatniej dekadzie XX w. bieg na orientację był w pierwszej dziesiątce najbardziej popularnych w Polsce sekcji sportowych w masowo zakładanych UKS-ach, na które to sekcje udało się pozyskać w tamtym czasie znaczne ilości sprzętu do organizacji zajęć (lampionów, stojaków, mapników do RInO, kompasów, wydawnictw itp.).

W Polsce w 2018 roku szkolonych było kilkuset młodych ludzi w kilkudziesięciu klubach na terenie kilkunastu województw. Niestety marginalizowanie sportów nieolimpijskich przyniosło w ostatnich latach pogorszenie kondycji polskich klubów (m.in. likwidacja sekcji BnO „Floty” Gdynia. „Gwardii” W-wa, i zatrudnionych na etatach instruktorów i trenerów. Drastyczne zmniejszenie środków pochodzących z MSiT powoduje, że szkolenie młodzieży w wielu klubach zamiera (tak jest m.in. w województwie lubuskim i opolskim).

Od pięciu lat dzięki wykorzystaniu programu rozwoju sportu masowego dzieci i młodzieży PZOS prowadzi działanie pn. „Przygoda ze sportem”.

1.2 Diagnoza OS w aspekcie aktualnie posiadanych pozostałych zasobów

1.2.1. Ewidencja klubów sportowych i sekcji OS oraz zawodników

1.2.2. Ewidencja kadr trenerskich i instruktorskich

1.2.3. Ewidencja kadr sędziowskich, topografów oraz budowniczych tras

1.2.4. Ewidencja map oraz sprzętu do organizacji zawodów i szkolenia

1.2.5. Ewidencja organizacji zawodów

1.2.6. Ewidencja zasobów finansowych

1.2.7. Ewidencja istniejących struktur związku

1.2.1. Ewidencja klubów sportowych i sekcji OS oraz zawodników

W Polsce obecnie działa kilkadziesiąt klubów prowadzących działalność w OS. W większości z nich prowadzi się szkolenie w zakresie biegu na orientację, kilka zaś stawia większy nacisk na RJnO, choć jest także kilka klubów które starają się utrzymać równowagę pomiędzy RJnO i BnO. W 2013 roku za sprawą coraz większej popularności Orientacji Precyzyjnej w kilku klubach zarejestrowały się osoby pragnące specjalizować się w tej formie orienteringu.

Poniżej dokonano zestawienia klubów sportowych, które wykupiły licencję w 2018 roku:

Tab. 1. Liczba licencjonowanych w 2018 roku w PZOS zawodników z podziałem na dyscyplinę sportową

liczba licencjonowanych	BnO	RJnO	NBnO	OP	ogółem*
klubów	-	-	-	-	61
zawodników	1579	612	608	378	1579

**liczba ogółem nie jest równa sumie składowych, gdyż w niektórych klubach prowadzi się jednocześnie szkolenie w kilku dyscyplinach*

1.2.2. Ewidencja kadr trenerskich i instruktorskich

Uprawnienia trenerskie posiada w Polsce kilkadziesiąt osób, w tym dwie osoby uzyskały uprawnienia trenera I klasy, pozostałe posiadają uprawnienia trenera II klasy. Uprawnienia instruktorskie posiada ponad 100 osób, ale tylko niewielka

część wykorzystuje je w praktyce. W 2015 roku było zarejestrowanych w Polsce 60 trenerów i instruktorów.

BnO

Większość zarejestrowanych w Polsce trenerów i instruktorów pracuje z zawodnikami uprawiającymi bieg na orientację.

RJnO

Podstawowy zespół trenerski to: Jan Cegiełka (trener kadry seniorów i juniorów). Ponadto w tzw. „terenie” szkolenie w RJnO prowadzą: Karol Kalsztein - trener w klubie Harpagan Gdańsk, Adam Hyjek (Azymek Zdzieszowice), Tomasz Polewka (Gliwice) i Stefan Niczyporuk (Trops Białystok).

OP

Podstawowy zespół trenerski to: Teresa Bugaj. Ponadto w tzw. „terenie szkolenie w OP prowadzą: Piotr Wieciński - trener w klubie MKS Metalowiec, Teresa Bugaj w klubie TUR Borówka, Kamil Dzieczyk i Sylwia Teletyńska w klubie Aktywne Choszczno,

NBnO

Nie posiadamy kadr trenerskich specjalizujących się w NBnO.

1.2.3. Ewidencja kadr sędziowskich, topografów oraz budowniczych tras

W Polsce jest wielu sędziów OS, spośród których 159 wykupiło w 2018 roku licencje. Cztery osoby posiadają uprawnienia międzynarodowe IOF Adviser (Jerzy Antonowicz, Lech Trzpił, Jan Cegiełka, Ludomir Parfianowicz). Po zniesieniu stopni sędziowskich pozostali pełnoletni sędziowie mogą pełnić wszystkie funkcje sędziowskie na zawodach różnej rangi (do MP włącznie).

W Polsce w 2018 roku było aktywnych 57 budowniczych tras i 52 kartografów.

1.2.4. Ewidencja map oraz sprzętu do organizacji zawodów i szkolenia

Mapy

W Polsce zarejestrowanych jest ponad 2583 mapy na przestrzeni lat 1973-2018. To bardzo dużo, ale obecnie tylko kilkadziesiąt map w Polsce spełnia wymogi stawiane mapom do biegu na orientację, kilkanaście map wymogi stawiane mapom do RJnO, a map, na których można zorganizować zawody w OP jest zaledwie kilka. Mapy do

NBnO przygotowuje się pod konkretne zawody nanosząc na nie ślady, którymi potem, w trakcie trwania zawodów będą mogli poruszać się zawodnicy. Dlatego to zagadnienie nie będzie omawiane.

Mapy do BnO wykorzystywane w Polsce przez wiele lat były bardzo różnej jakości, najczęściej bardzo niskiej, co zdaniem członków Zarządu PZOS, było w wielu przypadkach przyczyną ograniczenia prawidłowego rozwoju techniki orientacji polskich zawodników. Obecnie z pomocą przyszedł postęp technologiczny w tej dziedzinie (GPS, skanowanie laserowe terenu, wykorzystanie ręcznych dalmierzy laserowych itp.) i dlatego powstaje coraz więcej map dobrej i bardzo dobrej jakości, co z pewnością przyczynia się również do poprawy jakości wyszkolenia polskich zawodników BnO. Corocznie jest rejestrowanych w Polsce ok. 100-150 nowych map do OS.

Mapy do RInO w Polsce oceniane przez zawodników i trenerów rzadko spełniały wymogi dobrych map, nawet gdy były używane do organizacji na nich zawodów najwyższej rangi. Przyczyną niskiej jakości map były zwykle względy ekonomiczne, ale także zaniedbania osób odpowiedzialnych za ich wykonanie.

Sprzęt

Polskie kluby w większości dysponują niezbędnym sprzętem do organizacji szkolenia (stojaki, lampiony). Największym problemem jest nadal niewystarczająca liczba stacji Sport-Ident. Przez kilka lat do klubów trafiał sprzęt w ramach akcji MSiT „Sport Wszystkich Dzieci”. Natomiast sprzęt osobisty (ubiór, specjalistyczne buty, kompas, chipy) jest na bieżąco uzupełniany przez poszczególne kluby, ale wielu klubów i osób nadal nie stać na profesjonalny sprzęt, który się stosunkowo szybko i w ostatnich latach, coraz szybciej zużywa. Kompletnie wyposażenie zawodnika w w biegu na orientację w odpowiedni sprzęt to w tej chwili koszt około 1350-1800 zł/os. (450-900 zł - buty, 400 zł - strój, 200 zł - kompas i 300 zł - chip. Koszty są znacznie wyższe w NBnO (koszt nart, wiązań, butów, kijków i mapnika to około 1500-2500 zł, do tego dochodzi koszt smarowania nart uzależniony od częstości startów). Zdecydowanie najwyższe koszty sprzętu są w RInO (wyczynowy rower to koszt od 9 tys. wzwyż, a do tego dochodzi jego serwisowanie i transport rowerów na zawody.)

Wystarczający sprzęt do organizacji zawodów jest w dyspozycji kilku klubów w Polsce i z reguły większe zawody (na kilkaset osób) są organizowane wspólnym wysiłkiem okręgowych związków, rzadziej zaś pojedynczych klubów.

W Polsce w ostatnich latach powstało kilkadziesiąt obszarów z siecią tzw., stałych punktów kontrolnych w ramach różnych projektów (ZPK, Znajdź się w Lesie itp.), co w wielu przypadkach ułatwia organizację procesu szkoleniowego, a także wpływa na popularyzację OS w różnych środowiskach.

1.2.5. Ewidencja organizacji zawodów

W Polsce co roku organizowanych jest kilkaset zawodów w BnO, kilkanaście w RjnO i OP oraz kilka w NBnO.

W BnO w zawodach ogólnopolskich lub międzynarodowych udział bierze średnio około 400-700 osób. Dla porównania największą liczbę uczestników na polskich zawodach w biegu na orientację zgromadził Puchar Wawelu w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku, gdzie do rywalizacji przystąpiło blisko 1300 osób, jednak połowa z zagranicy. W sumie liczbę osobo-startów w zawodach BnO można w Polsce szacować na kilkanaście tysięcy, ale należy pamiętać, że niektórzy zawodnicy biorą udział w kilkudziesięciu biegach na przestrzeni całego roku i kraju. Tak więc liczbę osób, która co roku bierze udział w zawodach w biegu na orientację należy szacować na kilka tysięcy. Oprócz zawodników licencjonowanych w zawodach udział bierze szerokie grono osób startujących na trasach popularyzacyjnych (OPEN) oraz w kategoriach dzieci i weteranów, gdzie organizatorzy nie przestrzegają ściśle wymogów licencyjnych. W tym miejscu warto kilka zdań poświęcić cyklom zawodów rozgrywanych w miastach – zarówno w formule dziennej, jak i nocnej. Te zawody mają już swoje szerokie grono miłośników, a cykle takie jak: WNOF (Wrocław Night O-fight), Warszawa Nocą, Nocny Azymut, Łódź park Tour, Poznaj Poznań Nocą, Katowice Wieczorową Porą, Bielsko-Biała nocą, Zielony Wrocław, Szybki Mózg gromadzą na starcie od 100 do nawet 300 uczestników na każdym etapie. Popularności tych zawodów sprzyja kilka czynników (m.in.: łatwy dojazd, zurbanizowany teren, medialność; względnie niski poziom trudności, krótki czas wysiłku). Polska była trzykrotnie organizatorem Mistrzostw Świata Juniorów w biegu na orientację (ostatni raz w 2011 roku)

i wszystkie zawody rangi mistrzowskiej odbyły się na Pomorzu (ok. Gdańska, Gdyni i Wejherowa).

Jedną z najbardziej spektakularnych akcji jest „cała Polska biega z mapą”, która to akcja przyciąga wielu nowych miłośników biegu na orientację, dzięki obecności organizatorów w najbardziej popularnych miejscach wielu miast (ryniki, centra handlowe).

W RjNO organizowanych jest kilkanaście imprez w roku o charakterze zarówno sportowym, jak również popularyzacyjnym. W zawodach ogólnopolskich udział bierze zazwyczaj około 100 uczestników z kilku klubów. Za sprawą prężnie działającej w ostatnich latach Komisji RjNO w 2014 w Polsce zorganizowane zostały Mistrzostwa Świata, a w 2013 roku odbyły się Mistrzostwa Europy, w 2017 roku TWG.

W Narciarskim biegu na orientację organizowane są corocznie Mistrzostwa Polski, ale poza nimi nie ma żadnych zawodów w NBnO, głównie ze względów klimatycznych.

1.2.6. Ewidencja zasobów finansowych

Polski Związek Orientacji Sportowej dysponuje rocznie budżetem w granicach 700 tys. zł. Na ten budżet w największej mierze składa się dotacja z MSiT na sport wyczynowy (w 2018 roku była to kwota 444 tys.) oraz dotacje z Departamentu Sportu dla wszystkich (w 2018 roku kwota około 100 tys.). Pozostała kwota pochodziła od członków PZOS (klubów, okręgowych związków, zawodników, działaczy, sędziów itp.). Bieżąca działalność związku (opłata za prowadzenie biura, pensje dla dwojga pracowników, opłaty dla IOF pochłaniają rocznie kwotę około 130 tys.

1.2.7. Ewidencja istniejących struktur związku

W 14-tu województwach istnieją okręgowe związki Orientacji Sportowej. WZOS nie ma w woj. opolskim i woj. świętokrzyskim.

W PZOS funkcjonuje 11 komisji, z których najprężniej działające to:

- Komisja Sportowo-techniczna (Podkomisja kartograficzna)
- Komisja Kształcenia Kadr;
- Komisja Kontroli i Organizacji Zawodów;

- Komisja Marketingu;
- Komisja Nowych Technologii.
- Komisja Dyscyplinarna

1.3 Diagnoza rozpoznawalności dyscypliny w polskim społeczeństwie

(m.in. obecność w mediach)

Orientacja Sportowa jako dyscyplina sportowa (a raczej blok dyscyplin) jest słabo rozpoznawalna w polskim społeczeństwie, choć z pewnością można zauważyć spore zróżnicowanie tej rozpoznawalności w zależności od regionu kraju i rodzaju dyscypliny. Z pewnością największą rozpoznawalnością cieszy się bieg na orientację, mimo, że to w RjNO odnosimy w ostatnich latach największe sukcesy i organizujemy w tej dyscyplinie międzynarodowe zawody najwyższej rangi. Nie mniej jednak większą rozpoznawalność i popularność zawdzięcza BnO dzięki większej masowości, rozgrywkom szkolnym, wieloletniej obecności Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży oraz stałej obecności w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa, a także organizacji imprez biegu na orientację w większości dużych miast polskich i za tą sprawą obecności w mediach.

W telewizji publicznej od lat nie zaistniała żadna z dziedzin OS. W telewizjach lokalnych pojawiają się najczęściej imprezy międzynarodowe (w BnO i RjNO). Nieco lepiej sytuacja przedstawia się w stacjach radiowych. W radiowej „trójce” często imprezy na orientację (nie tylko sportowe) promuje Andrzej Krochmal. Kilkakrotnie również ogólnopolskie stacje radiowe obejmowały patronat nad zawodami najwyższej rangi. Najlepiej sytuacja wygląda w odniesieniu do prasy i internetu. W tej chwili funkcjonuje kilkadziesiąt stron internetowych poświęconych poszczególnym sekcjom, związkom oraz różnego rodzaju imprezom na orientację, a także dwa portale ogólnopolskie (zielonysport.pl, biegnaorientacje.pl). Ponadto OS, a szczególnie BnO, pojawia się na dobrze rozpoznawalnych stronach internetowych poświęconym bieganiu oraz wielu portalach społecznościowych i promujących lokalną działalność. Aby w sposób bardziej naukowy określić rozpoznawalność OS w polskim społeczeństwie, niezbędne byłoby przeprowadzenie krótkiego badania sondażowego opartego na wiarygodnej próbie Polaków (około 2000 osób w różnych zakątkach naszego kraju).

1.4 Współpraca z organizacjami rządowymi i poza rządowymi

PZOS współpracuje z administracją rządową oraz organizacjami pozarządowymi. Przede wszystkim jest to MSiT, ale oprócz tego ministerstwa PZOS współpracuje np. Z MON (w zakresie współpracy przy szkoleniu w biegu na orientację). W poszczególnych województwach okręgowe związki, a także kluby sportowe współpracują z władzami wojewódzkimi, powiatowymi oraz gminnymi. Współpraca PZOS z organizacjami pozarządowymi (fundacjami, stowarzyszeniami) jest prowadzona w ograniczonym zakresie.

1.5 Współpraca ze środowiskiem (służbami mundurowymi, środowiskiem akademickim, harcerskim)

PZOS najściślej ze wszystkich służb mundurowych współpracuje z wojskiem ze względu na istnienie wojskowych ośrodków szkolenia sportowego, w których przygotowują się zawodnicy uprawiający bieg na orientację i którzy uczestniczą w CISM, zarówno w biegu na orientację, jak również w narciarskim biegu na orientację. Zawodnicy znajdujący się na etatach we wspomnianych WOŚS są najczęściej również reprezentantami Polski, dlatego konieczna jest współpraca i koordynacja działań, co często miało miejsce.

PZOS współpracuje także z Lasami Państwowymi. Współpraca dotyczy m.in. udostępniania terenów leśnych pod organizację szeregu imprez na orientację, ale także pod tworzenie tzw. obszarów stałych punktów kontrolnych (Zielony Punkt Kontrolny). PZOS w 2013 roku współorganizował także Mistrzostwa Europy leśników (EFOL) wspierając merytorycznie leśników z Wejherowa. Ścisła współpraca była także widoczna przy organizacji Mistrzostw Świata w Rowerowej Jeździe na Orientację w 2014 roku, a 2017 we Wrocławiu TWG.

Współpraca ze środowiskiem akademickim jest ograniczona do wymiany korespondencji z Zarządem Głównym AZS dotyczącej udziału polskich zawodników w Akademickich Mistrzostwach Świata. Niestety Zarząd Główny AZS nie widzi sensu we wspieraniu finansowym osób uprawiających OS. Ponadto współpraca ze środowiskiem akademickim jest prowadzona przez osoby zatrudnione na uczelniach, na których realizowane są zajęcia dla studentów z OS (Wrocław, Gdańsk) i sporadycznie organizowane są kursy animatorów, instruktorów oraz kursy trenerskie.

W ostatnich kilkunastu latach zanikła współpraca ze środowiskiem harcerskim, kiedyś bardzo prężna. Niestety przyczyny są prozaiczne – brak środków finansowych po jednej i drugiej stronie.

2. Cele działania PZOS

Cele te wynikają ze statutu:

- 1/ wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- 2/ popularyzacja i prowadzenie szkolenia i współzawodnictwa w dyscyplinach orientacji sportowej;
- 3/ wspieranie działalności w obszarze kultury fizycznej osób niepełnosprawnych;
- 4/ wspieranie i organizowanie działalności edukacyjnej i wychowawczej oraz wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 5/ promowanie ekologii, ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 6/ wspieranie działalności na rzecz integracji europejskiej, współpracy między społecznościami;
- 7/ reprezentowanie interesów dyscypliny w organizacjach krajowych i międzynarodowych;
- 8/ popularyzacja orientacji sportowej wśród dzieci, młodzieży szkolnej i akademickiej.

2.1. Cele nadrzędne

Cele nadrzędne to cele w statucie nr 1,3,4,5,6. Mają one charakter zarówno prozdrowotny, ale też zawierają pierwiastek pedagogiczny, społeczny, a nawet ekologiczny.

2.2. Cele szkoleniowe i wynikowe

Są to cele główne, do których należy dobrać adekwatne cele pośrednie przybliżające do realizacji celów głównych. Aby cele główne mogły być celami (a nie zamierzeniami czy wręcz ideałami) należy nadać im wartości i terminy realizacji.

Celem głównym dla PZOS jako związku sportowego powinno być przede wszystkim osiągnięcie jak najlepszych wyników przez zawodników kategorii docelowej, którą jest kategoria seniorów.

Planowanie celów głównych musi wynikać z analizy aktualnych możliwości na tle poziomu sportowego prezentowanego przez zawodników z innych krajów. Planowanie takie powinno także uwzględniać tendencje i kierunki zmian w rozwoju dyscypliny oraz aktualny potencjał młodszych zawodników. Przy planowaniu nie można także abstrahować od aktualnych i przyszłych warunków organizacyjnych oraz finansowych, w jakich trzeba będzie realizować postawione cele.

Dla właściwego sformułowania celów głównych na lata 2019-2024 dla zawodników poszczególnych dyscyplin OS niezbędne jest dokonanie właściwej diagnozy aktualnego stanu oraz ocena silnych i słabych stron prowadzonego dotąd szkolenia w poprzednich latach. Analizy takiej należy dokonać przynajmniej na trzech poziomach:

- sportu wyczynowego (kategorii senior)
- sportu dzieci i młodzieży (kategorii młodzieżowiec, junior i junior młodszy);
- sportu masowego i rekreacji (sportu ludzi dorosłych, w tym: weteranów, oraz sportu szkolnego, a także rekreacji ruchowej).

2.3. Pozostałe cele działania PZOS

Do pozostałych celów działania związku należy m.in.:

- popularyzacja Orientacji Sportowej wśród dzieci, młodzieży szkolnej i akademickiej (m.in. poprzez organizację zawodów, szkoleń, promocję działalności związku i klubów, publikacje dydaktyczne, szkoleniowe itp.);
- popularyzacja Orientacji Sportowej pośród osób dorosłych (m.in. poprzez działania jw.)
- popularyzacja Orientacji Sportowej w różnych środowiskach (np. środowisku służb mundurowych, akademickim itp.)

3. Działania strategiczne niezbędne do realizacji kluczowych celów

Aby działania strategiczne były właściwie dobrane należy postrzegać działalność PZOS w ujęciu systemowym. PZOS jest podsystemem dla Międzynarodowej Organizacji Orienteeringu (IOF) oraz dla MSiT realizując ich cele, natomiast dla PZOS podsystemem są sekcje OS w klubach sportowych oraz wojewódzkie związki OS.

Działania strategiczne, jakie należy podjąć w okresie objętym strategią 2019-2024:

International Orienteering Federation (IOF)

- wzmocnienie pozycji PZOS w IOF poprzez organizację zawodów najwyższej rangi na światowym poziomie;
- zwiększenie liczby bądź umocnienie pozycji polskich przedstawicieli we władzach i komisjach IOF;
- sprawna wymiana informacji z IOF;
- podniesienie pozycji Polski w rankingu wszechczasów klasyfikacji medalowej w BnO

Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSiT)

- przygotowanie grupy zawodników będących w stanie zrealizować postawione cele w poszczególnych subdyscyplinach OS;
- wzmocnienie pozycji PZOS w MSiT jako związku sportowego odpowiedzialnego za rozwój sportu szkolnego i sportu masowego;

Polski Komitet Olimpijski (PKOl)

- działania ukierunkowane na zwiększanie rozpoznawalności PZOS w PKOl i na rzecz wprowadzenia narciarskiego BnO do programu Zimowych IO 2026 (lub 2030);
- promocja Orientacji Precyzyjnej jako dyscypliny sportu dla osób niepełnosprawnych z możliwością rozgrywania jej w przyszłości w ramach Paralympic Games

Inne związki sportowe

- pozyskiwanie „know how” od pracowników innych związków sportowych w zakresie szkolenia w RjN0 i NBnO oraz w zakresie zdobywania środków finansowych, kontaktów z mediami, przygotowań sportowców itp.

Władze samorządowe województw, powiatów i gmin

- wspieranie klubów i okręgowych związków w ich działaniach na rzecz pozyskiwania środków i promocji OS w regionach;

Szkolny Związek Sportowy (SZS)

- promocja BnO jako sportu szkolnego;

Wojsko Polskie (WP)

- współpraca w zakresie spójnych przygotowań do imprez międzynarodowych (CISM, WOC, World Games);
- współpraca w zakresie utrzymania WOSS dla zawodników uprawiających bieg na orientację;
- współpraca z Wojskiem Polskim przy organizacji Mistrzostw Wojska Polskiego w biegu na orientację;
- stymulacja środowiska wojskowego w kierunku promocji OS w jej strukturach;

Lasy Państwowe (LP)

- podtrzymanie bardzo dobrych kontaktów z władzami Lasów Państwowych;
- utrzymanie wizerunku OS jako sportu przyjaznego środowisku naturalnemu;

Akademicki Związek Sportowy (AZS)

- przygotowanie i udział zawodników w narciarskim biegu na orientację na Uniwersjadzie w 2019 r.)
- promocja OS jako kwalifikowanego sportu akademickiego i sportu masowego dla wszystkich studentów.

Ludowe Zespoły Sportowe (LZS)

- promocja OS jako sportu wiejskiego.

Inne Organizacje rządowe i pozarządowe

- poszukiwanie funduszy na promocję i rozwój OS jako sportu masowego;
- współpraca przy pozyskiwaniu grantów na promocję aktywnego trybu życia;
- dzielenie się „know how” z organizacjami zainteresowanymi szkoleniem swoich kadr bądź organizacją i popularyzacją orientingu;

Media

- promocja OS (wszystkich dyscyplin) zarówno jako sportu wyczynowego, jak i sportu masowego

Sponsorzy

- kształtowanie pozytywnego wizerunku OS dla potencjalnych sponsorów;
- wybranie sponsora (sponsorów) strategicznych dla PZOS;
- poszukiwanie sponsorów dla poszczególnych subdyscyplin OS

Polski Związek Sportowy (PZOS)

- zwiększenie liczby licencjonowanych zawodników;
- zwiększenie liczby uczestników imprez na orientację;
- usprawnianie działania biura PZOS;

- podnoszenie poziomu organizacji zawodów, szkolenia i organizacji systemu współzawodnictwa;
- racjonalizacja struktur organizacyjnych;
- usprawnienie komunikacji z otoczeniem.

4. Efekty działań niezbędne do osiągnięcia kluczowych celów

Spodziewane efekty działań w okresie objętym strategią 2019-2024

International Orienteering Federation (IOF)

- wzmocnienie pozycji PZOS w IOF poprzez organizację zawodów najwyższej rangi na światowym poziomie;
- zwiększenie liczby bądź umocnienie pozycji polskich przedstawicieli we władzach i komisjach IOF;
- sprawna wymiana informacji z IOF;
- zwiększenie liczby polskich IOF Adviserów (w BnO);
- uzyskanie miejsc punktowanych w Mistrzostwach Świata gwarantujących większą liczbę zawodników w finałach kolejnych Mistrzostwach Świata;
- podniesienie pozycji Polski w rankingu wszechczasów klasyfikacji medalowej w BnO

Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSiT)

- wzmocnienie pozycji PZOS w MSiT jako związku sportowego odpowiedzialnego za rozwój sportu szkolnego i sportu masowego;
- przygotowanie grupy zawodników będących w stanie zrealizować postawione cele w poszczególnych subdyscyplinach OS;
- dofinansowanie przygotowań i udział kadr w imprezach mistrzowskich;
- monitoring szkolenia i efektów współzawodnictwa;
- korekta planów szkoleniowych i ocena systemu przygotowań;
- uzyskanie zakładanych celów wynikowych.
- przywrócenie BnO do programu Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży;
- wprowadzenie Orientacji Precyzyjnej do programu Olimpiady Sportów Umysłowych;

Polski Komitet Olimpijski (PKOl)

- działania ukierunkowane na zwiększanie rozpoznawalności PZOS w PKOl i na rzecz wprowadzenia narciarskiego BnO do programu Zimowych IO 2026 (lub 2030)
- promocja Orientacji Precyzyjnej jako dyscypliny sportu dla osób niepełnosprawnych z możliwością rozgrywania jej w przyszłości w ramach Paralympic Games

Inne związki sportowe

- pozyskiwanie „know how” od pracowników innych związków sportowych w zakresie szkolenia w RJnO i NBnO, zdobywania środków finansowych oraz kontaktów z mediami, przygotowań sportowców itp.
- organizacja szkolenia dla trenerów z zakresu przygotowania zawodników w aspekcie techniki jazdy na nartach biegowych;

Władze samorządowe województw, powiatów i gmin

- wspieranie klubów i wojewódzkich związków w ich działaniach na rzecz pozyskiwania środków i promocji OS w regionach;
- organizacja spotkania z działaczami, której tematem będzie przekazanie informacji o możliwych źródłach finansowania działalności sportowej i organizacji zawodów oraz o praktycznych aspektach realizacji programów i rozliczania środków;
- przygotowanie materiałów promujących OS (kalendarza, zdjęć reprezentantów kraju,

Szkolny Związek Sportowy (SZS)

- promocja BnO jako sportu szkolnego
- zwiększenie liczby województw, w których organizowany będzie BnO w ramach WIMS

Wojsko Polskie (WP)

- współpraca w zakresie spójnych przygotowań do imprez międzynarodowych (CISM, WOC, World Games);
- współpraca w zakresie utrzymania WOSS dla zawodników uprawiających bieg na orientację
- poszukiwanie możliwości rozwijania narciarskiego BnO dla potrzeb udziału w zimowych CISM;
- współpraca w zakresie utrzymania WOSS dla zawodników uprawiających bieg na orientację

- współpraca z Wojskiem Polskim przy organizacji Mistrzostw Wojska Polskiego w biegu na orientację;
- stymulacja środowiska wojskowego w kierunku promocji OS w jej strukturach;
- organizacja szkoleń z BnO dla kadr WP;
- przekazywanie informacji o kursach do poszczególnych formacji WP;

Lasy Państwowe (LP)

- podtrzymanie bardzo dobrych kontaktów z władzami Lasów Państwowych;
- promocja ZPK na stronie zielonysport.pl;
- promocja LP podczas zawodów oraz na oficjalnej stronie PZOS;
- utrzymanie wizerunku OS jako sportu przyjaznego środowisku naturalnemu;
- egzekwowanie przepisów o ochronie lasów i zapisów zawartych w Poradniku ekologicznym;

Akademicki Związek Sportowy (AZS)

- przygotowanie i udział zawodników w Narciarskim Biegu na Orientację na Uniwesjadzie w 2019);
- promocja OS jako kwalifikowanego sportu akademickiego i sportu masowego dla wszystkich studentów;
- dokonanie rozeznania w klubach akademickich pod kątem możliwości otwarcia i działania tam sekcji;
- selekcja kadry na MŚ FISU w BnO;
- promocja w środowisku akademickim popularyzacyjnych zawodów w OS;
- utrzymanie w programach studiów AWF przedmiotów związanych z OS;

Ludowe Zespoły Sportowe (LZS)

- promocja OS jako sportu „wiejskiego”
- rozmowy z władzami LZS nt. możliwości organizacji Mistrzostw Krajowego Zrzeszenia LZS w BnO;

Inne organizacje rządowe i pozarządowe

- poszukiwanie funduszy na promocję i rozwój OS jako sportu masowego;
- stworzenie listy projektów UE wraz z terminami aplikacji oraz wymaganą dokumentacją oraz określeniem % ujętego wkładu własnego;
- poszukiwanie funduszy na promocję i rozwój OS jako sportu masowego;
- współpraca przy pozyskiwaniu grantów na promocję aktywnego trybu życia;
- współpraca przy pozyskiwaniu grantów na promocję aktywnego trybu życia;

- w przypadku zwrócenia się do PZOS przedstawiciele innych instytucji zainteresowanych pozyskaniem „know how” dot. organizacji orienteeringu, dzielenie się nim poprzez prowadzenie szkoleń lub nadzorowanie przebiegu imprez;

Media

- kontynuacja akcji „Cała Polska biega z mapą”;
- promocja OS w mediach (wszystkich subdyscyplin) zarówno jako sportu wyczynowego, jak i sportu masowego;

Sponsorzy

- kształtowanie pozytywnego wizerunku OS dla sponsorów;
- promocja orienteeringu jako sportu kwalifikowanego;
- promocja orienteeringu jako sportu masowego;
- wybranie sponsora strategicznego dla PZOS;
- poszukiwanie sponsorów dla poszczególnych dyscyplin OS;

Polski Związek Orientacji Sportowej (PZOS)

- zwiększenie liczby uczestników zawodów na orientację;
- zwiększenie liczby licencjonowanych zawodników;
- wspieranie istniejących klubów oraz działania na rzecz powstawania nowych sekcji i klubów;
- promocja orienteeringu jako sportu kwalifikowanego;
- realizacja programów MSiT na upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży;
- pozyskiwanie funduszy na działalność PZOS;
- usprawnienie komunikacji z otoczeniem;
- podnoszenie poziomu organizacji zawodów, szkolenia i organizacji systemu współzawodnictwa.

4. Monitoring i ewaluacja

Aby zapewnić realizację strategii, zostaną wprowadzone regularne przeglądy realizacji celów:

- Raporty roczne: Podsumowanie osiągnięć i wyzwań w realizacji strategii.
- Ocena śródkresowa: Kompleksowa analiza postępów w 2029 roku.
- Konsultacje: Regularne spotkania z przedstawicielami klubów, trenerów i zawodników.

5. Podsumowanie

Strategia na lata 2019-2024 stanowi ambitny plan rozwoju orientacji sportowej w Polsce.

Jej realizacja wymaga zaangażowania wszystkich interesariuszy, jednak przyniesie wymierne korzyści w postaci zwiększenia popularności dyscypliny, podniesienia poziomu sportowego zawodników oraz stworzenia trwałej infrastruktury wspierającej rozwój sportu na lata